

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV

Št. 30.

Kranj, 27. julija 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrletno din 10

Gradnja poštne poslopja v Kranju

Poleg vseh modernih pridobitev bo pošta imela tudi avtomatično centralo in zaklonišče. — Kaj je s pomožno pošto na kolodvoru?

Povojna doba s svojo vedno bolj razvijajočo se industrijo in trgovino ter obrtjo je Kranju prinesla, oziroma ustvarila novo podobo, novo lice. Razvoj mesta je silil ven iz srednjeveških stisnjenih zidov in tako so se ustvarjali novi mestni predeli. Ustvarjale so se zlasti delavske kolonije okrog tovarniških objektov, pri čemer so pri razvoju mesta precej participirale tudi okoliške vasi, ki so bile itak pred par leti priključene mestu.

Najvidnejše se je pokazal razvoj mesta v bivšem Kokrškem predmestju. Nekaj časa se je sploh zdelo, da se bo mesto gradilo samo v tej severni smeri. Središče in težišče mesta se je iz sredine t. j. Mestnega trga preneslo v okolico „Stare pošte“. Zato je bilo potrebno podvzeti korake, da se tudi staremu delu mesta da svoj pomen, dodeli vojo vloge v bodočem razvoju. Leseni most čez Kokro je v tem oziru za stari del mesta izredno velikega pomena, ker je zopet odprl tok prometa na Mestni trg, pritegnil je tako nove prometne žile iz vse obširne vzhodne okolice Kranja. Druga privlačnost za stari del mesta obenem pa okras je novi hotel „Evropa“, ki bo po svoje pripomogel k večji frekvenca v tem delu mesta.

Nič manj privlačno sredstvo za pritegnitev prometa na Mestni trg kot sta leseni most in hotel „Evropa“, pa bo novo pošno poslopje, katero sedaj grade. Naši trgovci in gostilničarji so že večkrat tožili, da se vsi državni uradi nahajajo v severnem delu mesta in naravno ljudje potem v stari del ne prihajajo toliko, ker imajo urade, trgovine in gostilne izven območja starega mesta. Pošta bo tedaj pritegnila zopet precej prometa na Mestni trg.

Ugotovitev teh dejstev je bila potrebna danes, ko smo zopet priče živahnega gradbenega gibanja v starem delu mesta. Gradnja bodočega poštne poslopja z vso naglico napreduje in vzbuja pozornost tujcev in domačinov. Sedaj ko so vidni prvi obrisi poštne poslopja, je prav, da naše čitatelje seznanimo z notranjo ureditvijo prostorov.

Poštni prostori in pritličje

Glavni vhod v pošno poslopje bo vodil z Maistrovega trga nasproti hotela „Evropa“. Na levi in desni strani tega vhoda bo po ena odprtina, ki bo služila za nabiralnik, eden za pisma drugi za tiskovine. Ta dva nabiralnika bosta dostopna s trotoarja. S ceste se bo po 7 stopnicah prišlo v vežo v višini pritličja, odtoč pa v drugo vežo in dalje v dvorano za publiko. Iz veže, katero lahko imenujemo stopnišča, bodo na levi strani vrata v prostor za oddajo telegramov, obenem pa bo tu tudi telefonska govorilnica z dvema celicama. Sicer bo tudi v I. nadstropju govorilnica z dvema celicama, vendar bo spodnja govorilnica služila bolj za lokalni promet in bo zelo prijavna zlasti zvečer, ker bo takoj poleg vhoda, tako da bo tudi pri nočnem prometu prišla v poštev.

V drugi veži ne bo razen predalov za stranke nič drugega. Glavna dvorana bo z razliko od sedanjih poštne prostorov kjer so uradniki skriti za visokimi stenami, odkoder leskoti posamezne odprtine pridejo v stik z strankami, napravljena tako, da bo velik odprt prostor, kjer bodo stranke ločene od uradništva le s pultom, ki bo imel zgoraj marmornato ploščo, eventualno bodo mogoče nizke steklene stene, na katerih bodo označeni posamezni oddelki.

Novost v dvorani za publiko bo tudi ta, da ne bo več tistih starinskih pultov za pisanje, ampak se bo v sredini nahajala daljša miza obložena z linolejem, okrog pa bodo postavljeni stoli. Tako bo vsak po potrebi lahko pisal kot doma, ali eventualno kaj čital, če bo moral dalje časa čakati, da pride na vrsto. Stene te dvorane bodo obložene s travertinom. Iz te dvorane bo direktna zveza s prostorom

za kartiste, to je prostor, ki služi za usmerjanje pošte. V zvezi s tem prostorom bo pa prostor za pismonoše, kateri bodo imeli vsak svojo mizico za sortiranje pošte po rajonih, ulicah in hišnih številkah.

Tik Peterčkovega hleva bo v pritličju uvoz na dvorišče, služil pa bo tudi za stranski dostop pismonošem in eventualno uradništvu, ter za večje pošiljke paketov. V pritličju se bo poleg uvoza nahajalo skladišče za pakete in sicer v taki višini, da se bo iz skladišča lahko nakladalo pakete naravnost na voz. V traktu proti stari mestni hiši, v kateri je nastanjena policija, so v pritličju še stranišča za uradništvo, stanovanje hišnika in pisarna upravnika pošte.

Celotno dvorišče, ki je še ostalo, bo majhno in tvori s občinskimi poslopjem eno prostorno enoto. Široko bo 1430 m, dolgo pa cca 1550 m. Za pošto je določen od tega dvorišča le ozek pas, v širini 6 m, in v dolžini 1550 m. Za poštne potrebe bo to dvorišče odločno preozko in premajhno.

Zaklonišče

Z glavnega stopnišča bo peljal približno v vogalu poštne poslopja izhod na dvorišče in dostop v klet. Prvotno je bilo predvideno podkletenje približno ene polovice tlorisne površine celotne stavbe, kajti načrt je bil napravljen še pred sedanjo vojno in v njem ni bilo poskrbljeno za zaklonišče. To se je napravilo pozneje in je bilo potrebno za gradnjo zaklonišča tudi posebno gradbeno dovoljenje. Zato je tudi nastala mala sprememba pri dispoziciji kletnih prostorov. To zaklonišče se razlikuje od ostalih zaklonišč v tem, da ima zidovje normalne debelosti, ker je postavljeno pod sredino stavbe, oziroma da je sestavljeno tako, da se pride najprej v predprostor, iz katerega vodita dva dostopa v glavni del, ki se deli v tri manjša zaklonišča. V vsako posamezno zaklonišče se pride skozi predprostor, iz katerega je predviden tudi zasilni izhod. Drugi zasilni izhod je direktno iz vsakega teh treh manjših zaklonišč. Strop zaklonišča bo železobetonski in obliki 25 cm debele plošče. Zidovje je v tej plošči toliko kot to zahtevajo predpisi. Tak strop seveda ne bo zdržal zadetkov težkih bomb in marsikdo, ki je gledal gradnjo zaklonišča, se je čudil, zakaj so stene in strop tako šibke. Predpostavljala pa se, da je škoda metati težke, drage bombe na tak objekt, ki ni vojaškega pomena. Laiki si predstavljajo, da mora zaklonišče biti sto odstotno sigurno proti vsem zadetkom bomb. Tudi tako zaklonišče bi se dalo napraviti, toda izgledalo bi kot prava trdnjava kje na meji posamezne države. Razen tega je še veliko vprašanje, ali bi se sovražniku splačalo vreči tako bombo na kranjsko pošto. Zaklonišče bo imelo izhod v obliki kletnih oken na Bleiweisovo ulico. Zaklonišče bo razsvetljeno z elektriko, dnevne svetlobe pa ne bo imelo.

V kleti bo nadalje pralnica, drvarnice, shramba za orodje, eno veliko skladišče, soba za progoznega mojstra, shramba za kemikalije in akumulatorje, ki bo zvezana z večjim jaskom izpod podvoza.

Avtomatična centrala

V klet bo tudi speljan kabel avtomatične centrale. Kabel se razdeli v posebne vode, ki bodo po zidu napeljani v I. nadstropje v takozvani prostor razdelilnik. Iz razdelilnika bodo ti vodi vodili pod podom v aparaturo avtomatične centrale. Prostor, kjer bo postavljena avtomatična centrala bo velik 9,54 x 6,22 m in bo imel še rezervni prostor, ki bo v bodoče služil povečani avtomatični centrali za vso Gorenjsko. Zraven avtomatične centrale oziroma razdelilnika bo tudi mehanična delavnica z malo shrambo telefonskih aparatov. Razen navedenih prostorov v I. nad. je predviden še telegrafski arhiv in končno telefonska in telegrafska centrala.

Avtomatična telefonska centrala ne bo še začela obratovati, kakor hitro bo poslopje dograjeno, marveč bo obratovala še sedanja telefonska centrala, ker mora biti prej položen kabel in naročena ter montirana aparatura. Kdaj bo to izvedeno, se še ne ve. Prostor, kjer bo nameščena sedanja telefonska centrala, bo pozneje služil za telegraf.

Avtomatična centrala bo imela v razliko z ostalimi prostori pod pokrit z linolejem, stene pa prepleskane z oljnato barvo, ker je neohodno potrebno, da se v prostoru ne ustvarja prah, ki škoduje odprti aparaturi avtomatične centrale. Ta centrala obstoja iz 250 m visokih stelaž, na katerih so odprti aparati, ki so mehaniku vsak čas na vpogled, za eventualna popravila. Razen mehanika, ki je stalno pri aparaturi, druge osebe v centrali ni. Mehanik mora vse napake hitro popraviti. V traktu proti občinski hiši bo v I. nadstropju trosobno stanovanje s kuhinjo in vsemi pritliklinami za upravnika pošte.

Podstrešje, fasada in pohištvo

Medtem ko je strop nad kletjo napravljen iz železobetona na navaden način, bo pa strop nad pritličjem grajen po patentiranem sistemu ing. Umeka iz Ljubljane. Ljudje, ki gledajo gradnjo poslopja, često sprašujejo, čemu je napravljenih toliko zabojev. Omenjeni sistem obstoji v tem, da je železobetonski strop postavljen brez posebnega opaža in sicer zato, ker so vse praznine v rebričastem stropu izpolnjene z 12 cm debelimi deskami v obliki podolgovatih zabojev. Ti zaboji se pri montiranju postavijo eden poleg drugega, nato se položi kot običajno betonsko železo, na kar se zalije z betonom. Spodnje deske omenjenih zabojev obenem služijo kot stropni opaž. Prednost konstrukcije omenjenega sistema je v tem, da je ves železobetonski strop lažji in obenem vrši boljše toplotno izolacijo med nadstropji.

Nad prvim nadstropjem bo pa strop kot navadno iz lesenih tramov. Podstrešje bo neizkoriščeno, streha bo enokapnica, krita z valovitimi salomitrnimi ploščami s padcem na dvorišče. Fasada na cestni strani bo izdelana v domaći teranovi, pod ostrejšem pa bo lep zaključek iz vlečenega profiliranega vena, iz katerega bodo vidni ven moleči tramovi. Podstavke stavbe je že izdelan in obložen s kamnom. Kljub temu, da bo stavba enonadstropna, bo njena glavna fasada cca 12 m visoka, torej še nekoliko višja kot obstoječa občinska hiša. Višino stavbe predvsem diktirajo visoka nadstropja, ker so projektirana v smislu obstoječih pravil in predpisov.

Tudi za pohištvo oziroma opremo so načrti in proračun že izgotovljeni. Izdelalo jih je nadzorstvo v sporazumu z direkcijo pošte, telegrafa in telefona. Izvedba tega pohištva bo povsem svojevrsna, ker je načrt zanj prilagojen stavbnim načrtom in potrebam. Bo to res specialno pohištvo, vse pisalne in druge mize, omare in ostalo. Napravljeno bo iz parjene bukove, deloma pa iz mehkega lesa. Krediti za to pohištvo pa še niso izposlovani.

Potreba kolodvorske pošte

V zvezi z rešitvijo gradnje poštne poslopja v Kranju bo pa treba rešiti tudi vprašanje poštne ambulate za pakete na kolodvoru. Če se je dosedaj prakticiralo, da so moraleavarne vso paketno pošto zvoziti v mesto na pošto, odtod pa zopet na kolodvor, se je do neke mere še dalo zagovarjati, sedaj pa ko bo pošta v sredini mesta, menda ne bodo paketi vozili kot za razstavo po vsem mestu. Pravijo, da je bivši direktor Cugmus že odobril predlog, da se na kranjskem kolodvoru napravi podružna pošta za pakete, toda ker ni tega nihče forsiral in silil, je lepa in koristna ideja splavala po Savi. Zato bo vsaj do preselitve poštne urada v nove prostore treba pokreniti vse potrebno, da bo istočasno re-

šeno tudi vprašanje paketne pošte na kolodvoru.

Novo pošno poslopje v Kranju z avtomatično centralo pa bo v veliko korist in ponos Kranja in vse Gorenjske. S tem bo postavljeno v Kranju prvo lastno poslopje za državni urad. Država bi imela le korist, če bi tudi ostalim uradom postavila lastna poslopja, ki bi se v nekaj letih amortizirala, tako pa mora plačevati za slabe prostore drage in visoke najemnine, pa kljub temu nobeno poslopje ni njeno. Kranj je dovolj velik in ima dovolj uradov, da bi se tako poslopje izplačalo graditi. Torej po tem vzgledu graditi naprej!

Nova

„Gospodarska zveza“

Kmečka zveza je prevzela Gospodarsko zvezo v Ljubljani.

V 18. številki našega lista smo poročali, da se je vršil v Ljubljani sestanek zastopnikov zadrug iz vse Slovenije, na katerem je bilo zastopanih 48 zadrug. Že tri leta namreč pripravljajo naši kmečki združniki ustanovitev blagovne centrale za vso Slovenijo s sedežem v Ljubljani. Na spredaj omenjenem sestanku sta bila sprejeta dva principiela sklepa: 1.) Zbrani zastopniki so soglasno sklenili, da se ustanovi blagovna centrala; 2.) sprejet je bil sklep, da zadruge prevzamejo Gospodarsko zvezo v Ljubljani in jo pretvorijo v čisto novo združno podjetje, v blagovno centralo kot si jo one zamišljajo in s čisto novim odborom.

Ta odločitev in ti sklepi pomenjajo v slovenskem združništvu nov velik korak naprej. Mi vidimo v sosednjih državah, kako povsod uvajajo načrtno gospodarstvo, kako povsod le država nastopa kot gospodarstvo /močen in strnjena kupec in prodajalec, da lahko cene diktira in nastopa na zunanjem trgu kot enoten predstavnik trgovskih odnosov. Zato bo novoustanovljena blagovna centrala na znotraj služila v celoti svojemu namenu ker bo za svoje članice zadruge in posredno za svoje člane zadrugarje nabavljala vse potrebne predmete pri prvem viru iz tovarne, na zunanjem trgu pa bo lahko nastopala kot enoten, gospodarsko močen prodajalec, ki se mu ni treba bati konkurence.

Ko so tedaj omenjene priprave in dogovori z Gospodarsko zvezo dozoreli do končnega štadija, se je dne 26. junija vršil v Ljubljani izredni občni zbor Gospodarske zveze, na katerem so bila sprejmeta pravila v smislu novega združnega zakona, reorganizirano poslovanje in izvoljen nov upravni in nadzorni odbor.

V upravni odbor so bili izvoljeni:

Jan Jakob, Gorje, predsednik;
Snoj Fran, min. n. raz., podpredsednik;
Radanovič Anton, Zreče, tajnik;
Novak Lovro, Naklo, blaginjak;
Vide Franc, Zvabovo;
Paternost Ivan, Velike Lašče;
Pratnchar Maks, Brežice;
Munda Martin, Ormož;
Lekše Franc, Mozirje;
Kerec Franc, Murska Sobota;
Brvar Avgust, Izlake;
Skvarča Jože, Logatec.
V nadzorni odbor pa:
Dr. Ogrizek Anton, Celje;
Štrcin Janez, Komenda;
Spindler Jože, Sv. Ana v Slov. goricah;
Priatelj Lojze, Sodražica;
Kocmur Alojzij, Ljubljana;
Deželar Ivan, Laško.

S tem občinim zborom začenja nova doba za slovensko blagovno združništvo. Povezano bo tesno s centralo in tako doseglo uspeha, katerih doslej kar ni hotelo biti. Dejstvo, da je že na prvi poziv pristopilo novih 26 zadrug jasno dokazuje, da je načrt za povezanost zadrug navdušil.

Kmečka zveza, ki se je za reorganizacijo blagovnega združništva trudila skoro tri leta, se veseli tega uspeha in želi novemu odboru mnogo blagoslova.

Kranjski vodovod Poročilo načelnika vodovodnega odbora g. Česnja o dosedanjih delih in o obračunu stroškov

V ponedeljek se je vršila seja Vodovodnega odbora za Kranj in okolico, na kateri je postal kranjski župan, ki je obenem načelnik Vodovodnega odbora, poročilo in obračun o dosedaj izvršenih delih. Iz tega poročila posnemamo, da je stala naprava prve etape razširitve vodovoda Novavas — Predvor — Tupalčah — rezervoar skupno din 558.085,53. K temu znesku je prispevala država din 449.989,92, banovina din 50.673,20, vodovodni odbor pa din 57.254,20, h kateremu znesku je prištet še 3/5 stroškov za gradnjo zajetja v Novi vasi do rezervoarja din 68.142.—, skupno torej din 125.396,20. H temu znesku je prispeval vodovodni odbor iz lastnega proračuna v letih 1937 do 1940 din 92.989.—, tako da so imele prizadete občine dodati le še 32.407.— od tega kranjska občina din 22.199.—, Senčur 8.814.—, ostalo pa Predoslje in Predvor.

S to ojačitvijo rezervoarja v Tupalčah je bilo mogoče misliti na uresničitev želje vasi Olševk, da se vodovod spelje iz rezervoarja preko Olševka do Luž. S tem je občina Senčur pridobila svoj lastni vod in je bila razbremenjena glavna cev Tupalčah — Visoko — Kranj, ker se je posledj dotakala vsa voda v glavno cev v Kranj, kolikor jo seveda niso porabile ob Jezerski cesti ležeče vasi. Vsekakor pa je ta ojačitev pomenila znatnoboljšanje preskrbe Kranja z vodo. Ta del vodovoda je stal 731.889,62 din, od katerega zneska je moral kriti Vodovodni odbor din 340.679,97. Ker se je posrečilo dobiti cevi v znesku 225.420,75, kar odpade na Vodovodni odbor, na kredit proti 10 letnem amortizovanju in 40% obrestim, za kar je odplačati letno din 28.089.— je bilo treba skrbeti za kritje 115.259,22 prištevisi odškodnine ca 3.028,41, torej za din 118.287,63. Občina Senčur oziroma vas Olševk je odslužila s prostovoljnimi delom din 44.925,33, Vodovodni odbor je kril iz svojega proračuna din 14.000,19, ostalih din 104.288.— pa je morala kriti občina Kranj, ker so ostale občine s plačili zaostale in so prispevale delne zneske šele koncem leta 1939 in začetkom 1940.

Za popolno rešitev vodovodnega vprašanja za mesto Kranj pa je bila potrebna dovršitev II. etape vodovoda to je Predvor — Brdo — Kranj. Skupni stroški znašajo din 2.538.165,95 h kateri vsoti bodo prištete še odškodnine lastnikom zemljišč, ki bodo znesle ca 8.000.—. Za ta glavni vod je imel prispevati Vodovodni odbor din 884.688.— prištevisi odškodnine v približno gornji višini, za kar pa še ni izdana odločba. Na mesto Kranj je odpadlo 78,44% to je din 693.949.— ostalo morajo kriti druge tri občine to je Predoslje 100.236.—, Senčur 87.053, Predvor 3.450.—. Te zneske so le del-

no poravnale. Ker je pa bilo treba plačati vse račune takoj, je založila občina Kranj pretežni del in ji bodo morale občine vrniti z obrestmi.

Vsled izterjevanja zaostankov so se zavlekla tudi plačila odškodnin, saj občina Kranj končno ni bila dolžna več prispevati kot je to morala storiti. Na drugi strani pa je varovala interese občin, ki so bile v zaostanku, da jim sedaj ne bo treba plačevati večjih obresti od založenih zneskov.

Izvršen je tudi že odcep Kokrica — Bobovk — Mlaka, ni pa še obračunan, za drugi odcep Predoslje in Suha pa je razpisana licitacija za dobavo cevi, na kar se bo takoj vzel v delo in bo še letos dovršen, če ne nastanejo kakšne nepredvidene zapreke, kar upamo, da ne bo.

Med tem bodo dovršeni detajlni načrti za podaljšek Kranj — Stražišče in če bo država vnesla v dvanaestine isti znesek kot za prve tri, ne bo zadržka, da se prične z gradnjo, seveda če si bo občina Stražišče znala preskrbeti predpisani je prispevek. Občina Kranj si bo prizadevala, da se izvrši podaljšek vsaj še do Gorenje Save, če ne mogoče radi pomanjkanja sredstev zgraditi celo progo.

Za redno vzdrževanje vodovoda je bilo nujno potrebno napraviti nov ključ za razdelitev prispevkov med posamezne občine, ker je bil stari ključ kljub spremembam zastarel in ni bil napravljen na edino pravilni podlagi to je po uporabi vode. Dosedaj je občina Kranj poleg rednega prispevka k primanjkljaju proračuna Vodovodnega odbora prispevala k proračunu samem že ca 30 do 40% s tem, da je Vodovodni odbor kasiral vodarino od industrij etc. Na ta način je Kranj sam kril cca 92% proračuna Vodovodnega odbora, ostale občine pa ostanek. Obračun je končal že tretje leto s prebitkom in je bilo 89% kritih z deli na instalacijah. Novi ključ, ki je bil sprejet od Vodovodnega odbora, je sestavljen po množini vode in odpade na Kranj 2.140 kub. m dnevno (rabi cca 400 kub. m) in znaša prispevek za redno vzdrževanje 75,69%, občina Senčur 424 kub. m in 150%, Predoslje 240 kub. m 8,94% ter občina Predvor 0,83 za 24 kub. m.

Pereče vprašanje vode v Kranju je rešeno in razdelitev prispevkov pravična.

Vodovodni odbor je vzel poročilo načelnika na znanje in je mogel ugotoviti, da so bile vse pritožbe, ki so se obračale proti kranjski občini radi zakasnelega izplačevanja odškodnin neutemeljene in povzročene od neinformiranih ljudi, ali celo takih, ki svoje dolžnosti niso pravočasno storili.

Vočanov most na Rupi

V poročilu o gospodarskem napredku občine Predoslje smo objavili prizadevanja in hvalevredno delovanje predaškega občinskega odbora, ki sega celo v kranjsko občino do Vočanovega mostu. Da stvar pojasnimo tudi z druge strani, se je naš urednik zgledil pri kranjskem g. županu, kateri je dal naslednja pojasnila na razpolago:

Vočanov most je privatna last g. Kokalja. Kranjska občina pa v tej stvari ni spala, kakor bi se utegnilo posneti iz „Gorenjčevega“ poročila.

Kranjska občina je bila tista, ki je pozvala g. Kokalja, da most primerno preuredi, ker je bil v razpadajočem stanju, in sicer bi ga morali zapreti za vozni promet. Ker je na tem mostu interesirana tudi občina Predoslje, jo je kranjska občina povabila na sejo k razgovoru glede popravila in komisijskem ogledu na mestu samem. Na seji se je določil že približen znesek, ki bi ga morala predaška občina

prispevati k popravilu, na kar pa do danes še ni pristala, le pripoveduje se, da ima že pripravljene mostnice. V načrtu je, da se most primerno dvigne, ker ga sicer potok pri vsaki večji poplavi preplavi, urediti bo treba obenem dostop pred mostom in pot na levem bregu potoka, ki naj bi se preložila v breg tako, da bi odpadla dva huda klanca. Ne dvomimo, da bo posestnik g. Kokalj na to pristal, ker bo to v njegovo korist. Sedaj pot cepi parcele v dva dela. Poleg tega pa vodi druga javna pot mimo njegove hiše, ki pride sicer za voznje v poštev. Kranjska občina ima še vedno pravico do brvi preko potoka, kot je svojčas obstojala, vendar se bo zavzela za popravilo mostu kot ima v načrtu zlasti, ker sta oba druga interesenta, kakor se trdi, pripravljena prispevati. Kranjska občina izravnavala pot v Straheči dolini in bo uredila tudi podaljšek že iz tujskoprometnih ozirov, dasi na tej poti ni toliko interesirana kot predaška občina.

Planine so terjale novo žrtev

V Julijskih Alpah se je smrtno ponesrečil dr. Jule Gabrovšek odvet. koncipient iz Kranja.

V torek se je raznesla po Kranju vest, da se je v Julijskih Alpah smrtno ponesrečil dr. Jule Gabrovšek, odvetniški pripravnik pri kranjskem advokatu dr. Jože Vilfanu. Dr. Gabrovšek je bil zelo vnet planinec in je skoro vsako nedeljo pohitel v gore, kjer je našel tudi svojo smrt. Preteklo nedeljo je nameraval preplezati precej divjo steno Razorja. Že v soboto se je odpeljal v Kranjsko goro, odkoder se je podal v Krnico. Tam je prenočil, zgodaj zjutraj pa je pričel nevarno plezalno turo kot navadno je tudi to pot svojo turo nastopil sam. S tovarišem se je že v dolini razšel. V nedeljo popoldne pa se je sicer precej lepo vreme preobrnilo in v planinah je nastal vihar. Že skoro na vrhu Razora 20 m pod ciljem

je dr. Gabrovšek omahnil v prepad in se ubil. Plezal je po kamninu v katerega se z vrha rado vali kamenje in tak plaz je najbrže plezalca pahnil v prepad. Kakor hitro so na Jesenicah zvedeli za nesrečo v Razoru, so odšli jeseniški Skalaši na reševanje, pri čemer bi se ponovno skoro pripetila nesreča rada valečega se kamenja. Truplo so prenesli v Mojstrano, odkoder so ga prepeljali v Ljubljano. Ponesrečenega dr. Gabrovška so pokopali v sredo na Viču. Pokojni dr. Gabrovšek je bil dober jurist, v Kranju je služboval nekaj več kot eno leto. Širši javnosti pa je bil poznan kot odličen šahist, ki se je v Ljubljani v šahovskem življenju zelo marljivo udeleževal. Naj počiva v miru!

70-letni jubilej slovenske žene

Te dni praznuje na Primorskem v svojem novem domu, tiho in skromno kot je vse njeno življenje svojo 70 letnico ga. Ana Gros, žena vpokojenega organista Jerneja Grosa. Obenem praznujeta zakonca 45 letnico zakona. 27 let je z vso vnemo in natančnostjo opravljala vsa dela v Križah pri Trzinu, kjer je bil njen mož za organista. Ker jima Bog ni dal otrok je z veliko ljubeznijo vzgojila več drugih, ki jim je bila vzorna mati. Še sedaj s svojimi 7 križi ima veselje z njimi in matere ji rade zaupa svoje malčke v varstvo. Verni, slovenski materi in ženi, ki je

vse svoje življenje mnogo trpela in molila želimo še mnogo let v zdravju in veselju sredi svojih varovancev!

30 - letnica Prešernove koč na Stolu

Planinci! 11. avgusta 1940 praznuje Prešernova koč na Stolu svojo tridesetletnico. Pohitimo tega dne vsi na izlet v kraljestvo Karavank!

Ivan Oman:

SIROTA MARTA

In danes zopet za pozdrav z medenim smehom: „O, gospodična Marta, prav lepo pozdravljeni! Gotovo ste namenjeni k nam. Morda bi prisledli; prijetneje bo tako in hitreje bova doma.“

Gospod Marjan se je nagnil proti njej in ji ponudil roko v pomoč.

Niti ugovarjati si ni upala, da je vajena poti in da ni več daleč, ker je tako prijazno zvenelo to povabilo in povzhu je še mislila, da bi ji gospod zameril, če bi odklonila. Stopila je in zelo težko je bilo stegniti roko in se oprijeti gospodove, kot da bi bila že od nekdanja stara prijateljica; toda stopnica je bila visoka za bolno nogo in kaj je drugega hotela.

Gospod Marjan jo je prijel nežno in mehko in njegova roka je bila vsa topla. Pognala se je še sama navzgor in bolna noga je zaboletela, da je stisnila zobe. Potem je sedla na mehko blazino v koleslju in bilo je dobro.

Vse to se je zgodilo pri hrastih, ki so v pomladni sanjivosti zrli v polje.

„Kako vam ugaja pri nas?“ je začel pogovor gospod Marjan, ko je pognal konja.

„Prav prijetno je; zelo sem se že privadila.“ je rekla Marta in gledala predse.

„Ste se že kdaj takole vozili?“

„Ne. Nikdar še ne.“

Marta je imela eno roko na blazini in gospod Marjan je položil svojo roko na njeno. Marta je zopet zalila rdečica in čutila je njegov pogled na svojem obrazu.

„Lepo vam pristojta ta rdečica,“ se je glasno zasmejala on.

Marta pa je bila vesela, da sta že zavila na dvorišče. Delavci so videli in zavist je vstala v njih.

„Mlad gospod je pripeljal nevesto. In še palico ima,“ so poltiho govorili med seboj in se pri tem prav čudno smejali.

Jerneju, ki je gledal do skozi okno, se je skrb za Marto izražala v očeh.

Zvečer je precej resno pozdravil, ko je sto-

pil pred prag. Marta pa se je veselo razgovarjala z očetom o vsem, kar je doživela čez dan; mnogo pa je govorila o gospodu Marjanu.

Drugi dan popoldne je bila Marta v vrtu pri rožah. Gospod Marjan je prišel tja, jo prijazno ogovoril in potem sta hodila med cvetnimi gredami in mimo dehtečih cvetnih grmov. Tam pri največjem, pri onem belem grmu, ki pada kot bel slap k gredam, ji je rekel, da je zelo lepa in da so njene oči lepe kot samo nebo. Potem je še odrgal živočede nagelj ter ga ji dal. Marta se je zahvalila za cvet; izreden dar je bil to zanj in bila je zelo vesela; le bala se je, da bi kdo ne opazil tega cveta, ko je šla čez dvorišče. Po poti domov ga je z ljubeznijo ogledovala in lepši je bil kot oni v sanjah, ki ga je ponujala gospa. Sonce je tedaj lepo sijalo in gozdovi so peli pesem. V Marti je bilo srce.

Nageljni cvet je dala v posodo, kjer je bilo polno črnega trna, nabranega v meji. Veliko je bilo na vejicah drobnih belih cvetov in kar pomlad so prinesli s seboj. Ta nagelj je zelo dvignila v posodi, a Marti se je zazdelo, da je kar osamljen spričo toliko ponižnih cvetov in da močno sameva med temi stenami in v tako preprosti posodi. Mnogo je mislila na tega gospoda in še zvečer so misli poromale k njemu, saj je tako dober in tako prijazen. Očetu pa je drugi dan rekla le to, da je gospod Marjan dober in lep gospod.

Tedaj je Marta zopet oživela. Vse one temne dni, ki so jo morili in ji tlačili k tlom mlado življenje, je hotela nadomestiti v tej pomladi. Skrijane, ki se dviga proti soncu, a sonce slepi. Tako je slepilo Marto in začutila je v sebi, da je to ljubezen. Njene čiste misli so hitele in hrepenele v sončne poljane, njene sinje oči so zrle po svetli cesti, na kateri so ležali vsi dragoceni in bleščeči biseri njene mladosti. Kaj pač more ona za to! Kaj more popje, če se v pomladnem soncu in toplem vetru razcveti v bogatno cvetje.

Z ljubeznijo se ji je vsaj majhen smehljaj utrgal iz večnosti in posvetil v njeno mlado, ubogo srce.

Vsakokrat je z veseljem šla Marta proti gosposkemu Vrtnikovemu domu. Večkrat je go-

spod Marjan ustavil svoj koleselj in Marta se ju peljala z njim do Vrtnikovine. Nekoč ji je na tej vožnji poljubil roko in jo pobožal po laseh. Marti pa je bilo tedaj dobro pri srcu. Na dvorišču se ji je zelo, zelo sladko smejal. Jerneju pa se je ta smeh dozeval vse preveč narejen, le krinka na obrazu, le zlagana dobrot, katere srce ne pozna. O, Jernej je precej dobro presojal svet in ljudi.

„Rad me ima gospod Marjan, zelo rad,“ je nekega večera prav zaupno povedala Jerneju, ko sta sedela na klopici in gledala zvezde.

Nekaj časa je pomolčal, potem pa je previdno in poltiho dejal: „Ne pozabi, draga moja, da je on gospod Marjan, ti pa si le Marta.“ Več ji ni hotel reči, ker bi jo morda ranil.

Toda ona je verjela svoji misli. Niti slovo in odhod sestre Lucije od doma je ni dosti predramil iz te njene misli. Dvajset dni je bila Marta kot vrbova mačica, ki v toplih dneh nad tolmunom le v sonce strmi. Dvajset pomladnih dni je živela Marta v srečni in lepi misli. Sanjala je in pri vsem tem se je bala za svoj zaklad. Oče pa je vsak dan opazil smeh na njenem obrazu, ko sta sedela na klopici, predno je ona odhajala tja dol.

Dvajset dni je rasla v soncu ta hrepeneča roža in dvajsetkrat je štela bisere na beli, s soncem posejani cesti in te bisere zakopavala v srce, globoko tja notri, kjer so ležale najbolj njene misli in želje, samo zanj porojene in samo v njej doživete.

Nekega dne pa se je gospod Marjan odpeljal in gospa je Marti s posebnim poudarkom rekla, da se kmalu povrne. Njej ni gospod Marjan pač ničesar omenil, da bi kam odhajal.

Marta pa je pri potem kar sama od sebe čakala vse dneve in končno res dočkala.

Proti večeru tretjega dne, odkar je čakala, je sedela na klopici in gledala proti hrastovemu gozdiču. Lep spomin se ji je utrlil v srcu.

Jernej je že prihajal po cesti do dela.

Izza vogala se je zaslišal voz. Marta se je obrnila in pogledala proti vogalu. Po cesti mimo je pridrvel koleselj, lep črn koleselj in v njem je sedel gospod Marjan in zraven zelo lepo dekle, gotovo iz mesta. On se je smejal, medeno smejal. Ona je sedela prav tam ko

Marta včasih v tistih lepih dneh. Tudi ona se je mehko smejala.

Gledala sta drug drugega in še ozrla se nista.

— Pomislite, ljudje maji, še ozrl se ni! In vsi tisti biseri, vsa ta vera vanj in tisti lepi dnevi, vse povaljano v prahu, vse razbito v cestnem jarku in pod tistim črnim kolesljem pomandranu. Marta je strmela za tem vozom kot za ugašajočo zvezdo, ki pade v pozabo.

Le Jerneja je videla, da se je odkril gospodu. Vse tisto, v onih dneh v življenje poklicano in hranjeno globoko tam notri v najsvetjšem kotičku srca jo je sedaj rezalo prav do krvi. Usekalo je globoko in spoznala je, da je njena mladost močno brušana in da se obdeluje v dragocen kristal.

Trpljenje ji je bilo zaklad in po njem je bilo prekaljeno in očiščeno njeno srce. V Martinem obrazu ni bilo zle misli, saj trpljenje čisti in brusi in le srce kovano v tem, ne pozna črnih peg.

— Saj sem le Marta, Marta s palico potujoča — je zaboletela v njej.

Jernej je z molkom prišel in prisedel. Razumel jo je, ta dober njen brat. O, veliko ji je vselej pomenil, močna opora je bil posebno še danes.

„Ne grem več tja dol!“

„Bolje bo tako, Marta,“ je poltiho odvrnil. „Gospé se zahvali in reci, da sem doma potrebna.“

„In ti boš doma stregla našemu onemoglemu očetu in urejala dom. In vsi trije, ki smo še tu ostali, bomo morda nekdan vsaj malo srečni tu, v našem mirnem, skromnem kotu. Pa na mizo boš zopet nosila črni trn, ko bo cvetel v mejah. Kajne, ti dobra, uboga!“

Jernej jo je pobožal po laseh in ji pobral palico. Potem je sta še dolgo, dolgo sedela na njeni klopici v svojih mislih in zrla tja nekam po cesti. Pomlad je bila daleč tam v gozdovih.

Marta pa je sklonila glavo globoko kot bogat pšenični klas, ki mu je zlobna roka zlomila steblo. Njeni zlatorumeni lasje so blesteli v zamirajočih žarkih pomladnega sonca in te do bre, lepe oči so bile polne grenkih solz.

Konec.

Nekaj zanimivosti o savski cerkvi na Jesenicah

Letos spomladi je bila notranjščina savske cerkve, zlasti njeni altarji, strokovno očiščena in prenovljena. Delo je izvršila tvrdka Hohnjec iz Celja. Prvotno je bilo v načrtu samo renoviranje oltarnih slik. Pri delu se je pa ugotovilo, da so tudi drugi predmeti potrebni nujnega popravila, sicer bi lahko v kratkem času bili tako zelo načeti od zoba časa, da se vobče ne bi dali popraviti — v veliko škodo lepe enotne ureditve te cerkve. Vodstvo tovarne je na tozadnji predlog pristalo in tako imamo danes notranje vrednote savske cerkve otete uničenju in ne samo otete, ampak tudi vzpostavljene v prvotni lepoti.

Največja umetnina in vrednost savske cerkve je v njenem kamnitem glavnem oltarju. Z renovacijo je izginilo z oltarja vse neprimerno okrasje iz suhih vencov (umetnih) cvetic in vencov. Odstranjena je bila preobilna in nečitljiva razsvetljava z venci električnih žarnic. Ves kamen oltarja je bil zmit in spoliran, tako da je stopil pred nas spet tisti prvotni oltar, kakor ga je zamislil umetnik in izklesal kamnosek. Oltar je sam tako lep, da mu vsako dodatno okrasje samo zakriva njegovo lepoto.

Na glavnem oltarju sta kipa sv. Miklavža (na desni) in sv. Valentina (na levi). Prenovljena delata utis, da sta iz kamna. Sta pa samo lesena. O sv. Miklavžu ni znano, da bi se kaj posebno častil v tej cerkvi, toda sv. Valentin uživa veliko zaupanje pri domačinih in okoličanih. Dobravci prihajajo redno vsako leto v savsko cerkev na božjo pot k sv. Valentinu in prosijo za zdravje za dobavno domačo živino. Na glavnem oltarju sta dva ba-

ročna relikvijarja z relikvijami sv. Valentina in njegovega brata sv. Peregrina. Ta relikvijarja sta poznejšega datuma kot glavni oltar. Pravi pravzaprav nimata pravega mesta v oltarju. Radi svoje samostojne lepote sta bila vendar ohranjena na oltarju na mestu, kjer ne zakrivata oblik kamnitega oltarja. Do renovacije sta bila opletena z grobim vencem električnih žarnic. — Razsvetljava oltarja je tudi sedaj električna, vendar so žarnice tako nameščene pod obema slikama, da žarnic ni videti. Reflektorji, ki so bili nameščeni na prvih slopih srednje ladje, bi še znatno poudarili lepota in učinek oltarja.

Slika v glavnem oltarju — Marijino vnebovzetje — je bila kot vse ostale oltarne slike prenovljena, da se je zdela, ko je bila spet nameščena v oltarju, kot nova. Slika ne nosi podpisa slikarja in ne letnice. Ni pa izključeno, da je tudi to slikal Potočnik kakor dve sliki stranskih oltarjev. Torej okoli leta 1900. Predstavlja v spodnjem delu pri Marijinem odprtem grobu zbrane vse apostole, v zgornjem delu Mater božjo v nebesih.

V nekakem gornjem nadstropju oltarja je manjša slika sv. Roka. Ta slika je bila pred renovacijo tako zatemnjena, da vobče ni bilo mogoče ločiti oseb. Indirektna sedanja razsvetljava je zlasti v zgornjem delu oltarju pod to sliko jako posrečena. K sv. Roku se priporočamo proti kužnim boleznim, kakor to zelo krasno ponazarja ta slika. (Sv. Rok z znamenjem križa ozdravlja kužno bolnega). Češčenje sv. Roka in sv. Valentina je torej sorodno. Oba sta priporočnika za zdravje.

(Dalje.)

Drobne novice z Jesenic

Letoviška sezona pri Sv. Križu je na višku. Stari prijatelji naše idilične naselbine so se kakor zveste ptice sliške kljub nemirnim časom vrnili. Seveda pa obisk ni dosegel prejšnjih let. Je še dovolj prostora za nove goste.

Blagoslovitev temeljnega koma nove bolnice Krajevne bratovske skladnice na Jesenicah se vrši v soboto (27. julija). Blagoslovitev se vrši brez vsake zunanje slovesnosti.

„Jakob Ruda“ je naslov znanj Cankarjevi drami, ki jo igrajo jeseniški dijaki Razoraški odsek Krekovega prosvetnega društva na odru Krekovega doma v nedeljo, dne 4. avgusta, zvečer.

Kolonija vajencev. Vodstvo kolonije sporoča jeseniškim vajencem, da se vrši v nedeljo dne 28. julija ob polni 10 dopoldne v dvorani v župnišču razgovor glede kolonije. Naj se ga udeležijo vajenci in mladi delavci. — Vajenke imajo istotam razgovor o svoji koloniji ob 11. uri dopoldne.

Zavetišče za učence v Krekovem domu bo tudi za prihodnje leto sprejemalo okoliške učence, ki pohajajo v jeseniške šole. Obrniti se je na vodstvo zavetišča v Krekovem domu, ki daje točnejša pojasnila in pogoje za sprejem.

Delavsko romanje prireja Zveza združenih delavcev za vso Slovenijo in sicer v glavnem v Marijina svetišča v bližini delavskih kra-

jev. Za gorejski kot je predvideno Ljubno. Datum je določen na 15. avgust. Ta datum in datum naslednje nedelje pa za gorejsko delavstvo ni primeren, zato bo verjetno romanje, ki se kraje prenese na nedeljo dne 8. septembra, ko bo obenem tudi Marijin praznik. Delavstvo bo pravočasno obveščeno. Na to romanje so povabljeni delavci in tudi njihovi svojci. Zamisel romanja je jako posrečena in je verjetno, da se bo kar najlepše uresničila in izvedla tudi v našem okolišu.

Nova zvočna aparaturna (ojačevalce in glavni zvočnik) poje v kinu Krekovega doma od minulega tedna dalje. Poleg druge aparature ima ta kino sedaj tudi najmodernejšo zvočno napravo. Obiskovalci kina hvalijo čisto reprodukcijo glasu.

Vredno pohvale. Jeseničane je vsaj v tem treba pohvaliti, da radi posejajo in krasijo grobove svojcev. Posebno novi del pokopališča je vrtnarsko vzorno negovan.

Prijetno evakuacijo je preživljalo mesca julij 100 jeseniških otrok v Dolenjskih Toplicah. Pravkar so se vsi veselili in zdravi vrnili ter zdravstveno okrepljeni. Krajevni faktorji v Toplicah so nudili našim otrokom pravo slovansko gostoljubje, za kar se jim otroci in njih starši ter tukajšnji javni faktorji, ki so organizirali kolonijo, najlepše zahvaljujejo.

Na banovinski kmetijski šoli pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra 1940. Šola ima dva oddelka: Letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši II. tečaj zimске šole. Letos se torej sprejemajo učenci samo v celoletno šolo.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmetičkih starišev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolekom za din 10.— je poslali ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l. Prošnji je priložiti:

1. Krstni list.
2. Domovnico.
3. Zadnje šolsko spričevalo.
4. Sprčevalo o uravnosti o onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake šole.
5. Izjavo starišev odnosno varuha (banovinski kolek za din 4.—), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja (šolnino). Zavezati se morajo tudi, da bodo plačevali šolnino do kon-

ca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega vzroka predčasno zapustil zavod.

6. Tisti, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo (podporo) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo (banovinski kolek za din 4.—) starišev ali varuha, da bo njih sin odnosno varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev.
7. Uradno potrdilo občine:

1. Koliko je posestvo veliko (v ha).
2. Kolikšen je predpis direktnih davkov.
3. Stevilno družine posebej koliko je še nepreskrbljenih otrok ter event. druge družinske razmere.
4. Koliko redijo konj, goveje živine, prašičev.

Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Ikriati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbnina znaša od din 350.— do din 100.— po premoženjskih

in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno v naprej. Prosilci za banovinsko žnžano mesto morajo priložiti pod 6) navedeno obvezno izjavo in pod 7) navedeno občinsko

potrdilo o velikosti posestva in višine letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

TEDENSKÉ NOVICE

KRANJ

Prah na cestah in v mestu.

Prah nam v mestu tudi letos ne prizanaša. Druga leča se je primerno škropilo, letos pa je to bolj redko. Da bi zvedeli, kaj je temu vzrok, se je naš urednik obrnil za pojasnilo na občinsko upravo, ki je povedala, da občina ne dobi dodeljenega toliko bencina, kolikor ga rabi dnevno škropljenje, dasi je že večkrat prosila za primerno množino. Pozivamo vse tiste, ki sami ne izrabijo dodeljene količine bencina, naj ga odstopijo občini, da bo mogla ustreči upravičenim željam meščanov.

Glavni oddelček finančne kontrole v Kranju obvešča interesente, da ima sedaj vpeljan telefon. Ta telefon ima števil 126, kar naj izvolijo interesenti vbeležiti v telefonski imenik.

Preureditev vrta na „Stari pošti“. Te dni je bil odprt in odprt preurejeni vrt hotela „Stare pošte“. Obiskovalci bodo lahko ugotovili na vrtu precejšnje spremembe. Vrtarja za hišo g. Gorjanča odnada, ker ne spada več v sredino mesta. Deloma bodo na tem vrtu napravljene moderne urejene garaže, po katerih se je pokazala precejšnja potreba tako za hotel kot za druge lastnike avtomobilov, ki nimajo svojih garaž. Zgrajenih bo precej garaž. dohod pa bo s hotelskega dvorišča in pa s Tyrševe ceste. Hotelski vrt bo pa dobil moderno urejeno keglišče. Vrt bo le za malenkost manjši od prejšnjega, zato pa bo pomaknjen bolj proti hotelskemu poslopju. Ob steni keglišča bo napravljena veranda, ki bo v zvezi z že obstoječo verando. Sprejema vrsta kostanjev je ostala in bo vrt za hotelske goste še lepši in udobnejši kot prej in privlačen kot nekdanj. Skoda le, da letošnje vreme onemogoča večerno bivanje na vrtu. Preurejeni vrt bo za hotel „Stara pošta“ nova pridobitev. pošto so razkopali zadnji del ceste, kapošto“ sedaj razkopavajo zadnji del ceste, katerega morajo pripraviti za tlakovanje. Od tu dalje bo morala tlakovati ali asfaltirati Meningerjev trg občina.

Cesta skozi Kranj. Ne Jelenovem klancu sedaj polagajo temelj za drugo polovico ceste. Prva polovica ceste je zvaljana in sedaj že vozijo po njej. Od „Stare pošte“ do konca gimnazije je cesta zvaljana, mimo Omerseve hiše polagajo kameenje na drugi polovici in valjajo. Od Bekslna navzgor je cesta deloma dograjena po eni polovici, od Jegliča naprej pa po vsej širini pripravljena za tlakovanje.

Zanemarjeno dvorišče. Na nekem dvorišču na Gasilskem trgu se že dalj časa dogaja da iz greznice oziroma iz stranišč priteka gnojica na dvorišče, kjer se pari na soncu in izhlapeva. Na dvorišču je tudi vedno poito otrok, kateri se lahko okužijo od te gnojnice. Zato naj zdravstvena oblast ugotovi to dvorišče in prisili hišnega lastnika, da bo popravil stranišča.

Dr. Janko Kalan zopet redno ordinira!

Na božji njivi. Novo kranjsko pokopališče na hujanskem in čirčiskem polju je odprto šele eno leto, vendar je tam že precej grobov. Nekateri grobovi so že prav lepo urejeni, imajo spomenike in so okrašeni z rožami. Drugi zopet pa so še v zelo zanemarjenem stanju. Zgrajena je tudi že prva kapelica križevga pota pod katero je pokopana pokojna Petričeva, žena, poslovodje Delavskega konzuma. Ko se bo oglašilo dovolj takih, ki bodo pripravljeni na grobovih postaviti kapelice, bo napravljen križev pot. Pota na pokopališču so lepo posuta s peskom in vodijo na različna polja. Na polju sv. Krištofa je pokopanih več siromakov, za katere sorodniki niso mogli oskrbeti križev. Tem bo sedaj župna uprava postavila križe in uredila grobove. Delo bo ta teden dokončano in je treba izreči župni upravi zahvalo, da je poskrbela, da bodo tudi siromaki imeli vsaj skromno urejene grobove.

SKOFJA LOKA

Trg okoli farne cerkve preurejajo. Čisto gotovo je, kar smo že enkrat v „Gorenju“ poudarili, da je prostor okoli naše farne cerkve sv. Jakoba gotovo eden izmed najbolj zanemarenih in malo urejenih prostorov v našem mestu. To je sedaj uvidela tudi občinska uprava in v sredo so njeni delavci začeli preurejati ves prostor okoli cerkve. Urejena bo kanalizacija, izravnani teren in preurejeno bo vse tako, da bo prostor dostojen za božjo hišo.

V nekaj dneh bo cestni odbor začel z izravnalnimi deli na mestu, kjer je do lani stala hiša Kržišnika Franca. Hiša je pogorela. Cestni odbor pa je nato svet odkupil, da bo razširil cesto, ki je bila na dotičnem kraju silno ozka in prometu nevarna. Sedaj bo tudi ta prometna zapreka odstranjena.

Tovarna „Sečir“ je vzela zopet nekaj delavcev na delo. S tem je minula skrb, ki je morala delavce da bo delo v tovarni omejeno na minimum, ker ni bilo naročil. Stvar se je zboljšala.

NAKLO

Velika tombola. Tukajšnje Prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 11. avgusta oz. v slučaju slabega vremena na praznik, dne 15. avgusta 1940. ob treh popoldne veliko tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za zgradbo novega Prosvetnega doma v Naklem. Brez dvoma bo to največja podeželska tombola v letošnjem letu.

Glavni dobiček bo motorno kolo, drugi dobiček pa lep šivalni stroj. Že ta dva dobitka pričata, da bo vredno na dan tombole priti v Naklo in preizkusiti svojo srečo. Toliko za danes, ostalo bomo še pravočasno objavili. Pomnite le to, da 11. avgusta v Naklo gremo.

TRZIC

Tombola SPD v Trzicu.

Podružnica SPD v Trzicu je imela lani v septembru v programu izvedbo tombolo večjega obsega. Koča pod Storžičem je pogorela in bo treba postaviti novo. Radi tega se je odložila, da napravi tombolo. Zunanje politične razmere so lansko leto podružnico prisilile, da je tombolo morala odpovedati. Ker so se razmere med tem pomirile, se je odložila, da tombolo v izpopolnjenem obsegu izvede na Vel. Šmaren 15. avgusta t. l., na kar vse že danes opozarjamo.

Prijava za kmetijsko šolo na Grmu

šala in upamo da bo vse pri tem ostalo.

Novi zdravnik OUZD dr. Jožef Petrič ordinira samo dopoldne. Ker ima veliko delavcev delovni čas razdeljen tako, da delajo 14 dni dopoldne, nato pa 14 dni popoldne, je mnogim obisk zdravnika v dopoldanskih urah nemogoč. Zelo delavstva je, da bi novi zdravnik razširil ordinacijske ure tudi na popoldne, kakor sta to prakticirala tudi dr. Ivan Hubad in dr. Viktor Kocijančič. Prosim!

Skrčenje delovnega časa. Zadnjič smo poročali, da je „Škofjeloška predilnica“ odredila, da se z dnem 22. julijem začne delati o ur dnevno mesto osmih ur in to vsled negotove dobave surovine.

V soboto dne 20. julija pa je tovarna izdala nov odlok, ki odloča, da se v tednu med 22. in 29. julijem še dela s polnim delovnim časom. S skrajšanim delovnim časom bo tovarna začela obratovati potemtakem dne 29. julija. Upanje je, da bodo med tem časom prišle surovine.

† **Angelca Karlin.** Človek res nikdar ne ve, kdaj in kje ga pokliče božja poslanka. Izmed delavk v „Škofjeloški predilnici“ je zopet iztrgala mlado življenje, komaj 18 letne Angelce Karlin. V ponedeljek dne 15. julija je še delala in je bila vsa nasmejana. V torek pa jo je pričela boleli roka, katera ji je začela otekati. Otekline se je vedno bolj širila. Morala je v posteljo. Ni slutila, da iz nje ne bo več vstala. Neskončno rada bi šla nazaj na delo. Sodelavke, ki so jo obiskovale na domu v Pirničah, je vedno spraševala le o delu v tovarni. A ni ji bilo usojeno. Bolezen se ji je vedno bolj slabšala in v petek je moral zdravnik odrediti prevoz v bolnišnico. Usoda je hotela, da v bolnišnici ni bila dalj kot tri dni. V ponedeljek ob 11. uri dopoldne je vsa vdana izročila svojo čisto dušo Vsemogočnemu.

V torek dopoldne so jo pripeljali na njen dom v Pirniče, kjer so jo sprejeli objokani starši in dve sestri. Njen mrtvaški oder je bil en sam cvet. Pogreb je bil v sredo na smledniško pokopališče.

Angelca je bila pridna, pobožna in delavna dekle. Prestojniki so jo imeli radi. Svojim sodelavkam je bila dobra tovarišica.

Angelci naj Vsemogočni izroči venec plačila. Njenim preostalim pa naše sožalje.

Moto dirke na Jezerski vrh

Najboljši čas dneva je dosegel Šiška Janko z rezultatom 4 minute 29 in 4/5 sekunde.

V nedeljo so se vršile tretje gorske moto dirke na Jezerski vrh, ki pomenjajo velik razmah moto športa na Gorenjskem. Mirna, idilična in tiha Jezerska dolina je v nedeljo odmevala od ropota žeklenih konjev. Ideja prireditelj moto dirke na lepi alpski cesti na Jezerski vrh se more smatrati kot zelo posrečena in so te dirke postale že tradicionalne, saj se z upehom stavlja v vrsto z znanimi

ljubelskimi dirkami, oziroma so dobra predpriprava zanje.

Tudi v nedeljo so se pojavili številni že večinoma poznani vozači. Da ni bilo ostre borbe in dobrih rezultatov, je vplivalo tudi dejstvo, da se več dobrih vozačev nahaja pri vojakih. Škoda je tudi, da nismo videli v borbi za boljši čas in pokal lanskega zmagovalca Cihla od Avto-kluba Ljubljana, ki si je lani osvojil pokal z najboljšim časom, kateri pa je še vedno zaostajal za rezultatom Šiške v l. 1938, katerega Šiška tudi letos ni mogel dobiti. Tako je bil tudi letošnji najboljši čas še slabši od lanskega, pa tudi vsi ostali rezultati so bili slabši od lanskimi in predlanskimi. Vozači sodijo, da je temu kriv slab bencin. Drugače pa se je prireditelj izvršila v najlepšem redu. Vreme je bilo zelo ugodno, obisk odlični in tudi progla je bila v zelo dobrem stanju. Dirka se je udeležilo 30 vozačev.

Zmagovalcu Šiški se je pri prvem startu zlomil del pri nožni prestavi, vsled česar je moral tik pred vrhom odstopiti od dirke. Za drugi start pa je dobil nadomestni del od tovariša in tako ponovno dirkal ter dosegel najboljši čas dneva. Start je bil pred Stularjem, cilj pa na Jezerskem vrhu.

Pri dirkah so bili doseženi naslednji rezultati:

Najboljši čas je dosegel Šiška Janko (Ilirija) na specialnem NSU stroju 350 ccm v času 4:29 4/5. Klubski prvak je ostal Vinko Bar na motorju 350 ccm v času 5:02 3/5.

Kategorija do 125 ccm, turni: 1. Hinko Simenc (Hermes) DKW 6:10 2/5, 2. Vinko Mrak (Hermes) DKW 6:58 1/5, 3. Alojz Bizjak (I. gor. motoklub) DKV 7:21.

Kategorija do 200 ccm, turni: 1. Rotar Martin (Hermes) na Ardiu 5:21 1/5, 2. Kavčič Virgilij (Hermes) na Monetu 5:20 1/5, 3. Podbreščak Drago (Hermes) Puch 5:50 3/5.

Kategorija do 250 ccm, turni: 1. Zajc Jože (Avto klub Ljubljana) DKW 5:01 2/5, 2. Kavčič Virgilij (Hermes) Monet 5:18 4/5, 3. Rotar Martin (Hermes) Ardie 5:21 2/5.

Kategorija nad 350 ccm, turni: 1. Pengov Marjan (Avto klub Ljubljana) DKW 5:01 2/5, 2. Vinko Bar (I. gor. motoklub) DKW 5:50 3/5, 3. Kos Jernej (I. gor. motoklub) Mathe 5:50 3/5 14 2/5.

Kategorija do 250 ccm, šport: 1. Puhar Franc (Hermes) 5:07 2 petinki, 2. Zajc Jože (Avto klub Ljubljana) Puch 5:14 2 petinki, 3. Inglič Pavle (I. gor. motoklub) NSU 5:17 3 petinke.

Kategorija do 350 ccm, šport: 1. Trampus Emil (Hermes) AJS 500, 4:52, 2. Toplak Miro (Avto klub) Celje, Zündapp 4:49, 3. Adamič Franc (Ilirija), Zündapp 5:16 1 petinka.

Kategorija nad 350 ccm, šport: 1. Šiška Janko (Ilirija), NSU 5:00 4:29 4 petinke, 2. Miklavčič Ivo (Ilirija), BMW 500, 4:54 2 petinki, 3. Trampus Emil (Hermes), AJS, 4:42 2 petinki.

Prikolice: 1. Kurnik Franc (I. gor. motoklub) BMW 500, 5:11 2 petinki, 2. Pogačnik Anton (I. gor. motoklub) NSU 500, 5:31 2 petinki, 3. Vidmar Jože (I. gor. motoklub), NSU 600, 5:54.

Po končanih dirkah se je vršila razdelitev nagrad in razglasitev rezultatov v Kranju v hotelu „Kranjski dvor“, kjer so govorili: gg. Witzmann, predsednik I. GMK, za Touring klub Borštnar, za Slovenski avtoklub sekcija Ljubljana ing. Struna in Rupena za „Hermes“.

Med odmorom so se vršila kolesarska dirka, katero je priredila kolesarska sekcija I. GMK na isti progi kot so tekmovali motoristi. Tekmovalo je 16 kolesarjev. Rezultati so bili sledeči: najboljši čas dneva je dosegel Blatinik Dominik „Edinstvo“ Ljubljana z rezultatom 15 minut 4 in 1/5 sekunde; drugi je bil Rusman Oskar „Edinstvo“ Ljubljana 15 minut, 42 in 2/5 sekunde; tretji Podmišček Franc „Edinstvo“ Ljubljana 15 minut, 42 in 3/5 sekunde; četrti Mrak Milan „Zarja“ Jesenice 13 minut, 42 sekund; peti Korenin Franc „Edinstvo“ Ljubljana 15 minut in 44 sekund; šesti Mulej Lojze „Zarja“ Jesenice 13 minut in 45 sekund; sedmi in obenem najboljši od I. GMK pa Bratun Franc I. GMK s časom 15 minut in 46 sekund.

N A R E D B A

V smislu čl. 7 občega cestnega reda se odreja na prošnjo režijskega odbora za ureditev banov. cest v okolici Brda zapora banovinske ceste II/112 Kranj-Kokrica-Goriče v odseku Kranj - Kokrica z dnem 24. julija 1940 za ves promet do preklica.

Promet naj se usmeri: za težke vozove preko drž. ceste Kranj-Naklo in banov. ceste II/113 Naklo-Kokrica, za lahek promet pa po občinski cesti preko Rupe.

Promet se lahko vrši tudi po drž. cesti Kranj-Jezersko.

Sresko načelstvo v Kranju, dne 23. julija 1940.

N A R E D B A

Zapora cestnega prometa na banovinski cesti št. II/113 na odseku Kokrica - Naklo, ki je bila odredjena z naredbo sreskega načelstva v Kranju z dne 10. 6. 1940, št. 6967/1 se v smislu čl. 7 občega cestnega reda in na prošnjo režijskega odbora za ureditev banovinskih cest v okolici Brda ukinja.

Sresko načelstvo v Kranju, dne 23. julija 1940.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0-50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik - Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Kolesa nova ali rabljena kupite po neverjetno nizkih cenah samo pri trvdki Julij Zevnik, Stražišče.

Stanovanje enosobno takoj oddam, Klanc 57.

Kupim rabljeno, dobro ohranjeno mlatilnico, ki samo mlati. Rakovec, Struževo 8.

Odda se lepa prazna soba s posebnim vhomom. Poizve se Jenkova 5.

Proda se travnik 8000 kv. m ob cesti na Kokrico, vis. a vis Adamičeve tovarne. Samo pisemne ponudbe na „Gorenjca“.

Oddasta se opremljeni sobi. Poizve se pri Anton Stefe, Kranj.

Brivski vajenec se sprejme takoj. A. Jakše, Beksela.

Išče se starejša ženska oseba, katera ima trgovsko pravico. Naslov: Tinka Meglič, Ročevnica 1, p. Križe na Gor.

Na vključbo na prvo mesto iščem posojila 25.000.— din za 2 leti. Naslov v upravi.

Otroški voziček dobro ohranjen globok, se kupi. Naslov v upravi „Gorenjca“.

P R E K L I C

Podpisana Kladnik Stefanija, Kranj preključujem in obžalujem težko kleveto, ki sem jo zagrešila proti Viršku Viktoriju, uslužbencu Mestne občine Kranj in se mu zahvalim, da je odstopil od tožbe.

Kranj, dne 18. julija 1940.

Stefanija Kladnik.

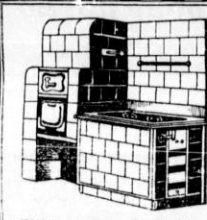
Vina

iz Centralne vinarne v Ljubljani, Frankopanska ulica 11, bodo zadovoljila Vaše pivoce najbolj!

Frantar Rudolf

vodnjakarstvo in vodna instalacija
Poženk - Cerklje

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Elektrovarjene štedilnice, kakor tudi vsa ostala ključavničarska dela izvršuje v strokovni izdelavi **R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ**

Joža Herfort:

12

SIN ČRNIH GORA

„Vraga“, je jezno siknil Marko, sedaj mi bo orle še pobil. Hudič mestni!

— Marko, Marko, ne, saj to ni mogoče!“ je prestrašeno jecala Alma, s stisnjenimi ustmi se je sunkoma pognal navzdol, tako da ga je dekle komaj dohajalo.

Po stohlah na orlico je Fred zlovoljen vrzel puško na ramo in šel počasi ob jezeru, pa se je pričel spuščati po položnejši poti do stene nad sedlom. Še par nevarnih mest, kjer mu je bilo vse razen rok odveč in dosegel je prod in zmučen sedel.

Lep, tih večer je bil, vroče čelo mu je hladil lahen veter, ki je vel iz doline, sonce se je poslavljalo s škrlatastimi žarkii. Redki oblaki so bili vsi rdeči, prešli so v vijolično barvo in se skrili v sive peroti mraka, na katerih je jezdila noč. Vsa lepota narave mu je bila tuja, vse kar je bilo lepega mu je bilo skoro odvratno, sam ni vedel kaj išče v gorah. Sedaj si je sicer vtepel v glavo, da mora doseči orlovskega mladiča za vsako ceno, a to bi opravil sam. Almo bi pustil v dolini, Marka pa pri vasi. Sedaj ve, kje so orli in ne potrebuje nikogar. Če mu bo karkoli napoti, bo brezobzirno pogazil, le da bo dosegel cilj. „Moram čimprej z orlom v dolino, pa če prav brez Marka ali celo Alme.“

Na sedlu pri šotorih sta se Alma in Marko

ustavila. Marko je bil divji, kri mu je burno plala po žilah, pogled mu je iskal drznega plezalca, z daljnogledom je iskal Freda. Alma je stala poleg in skoro trepetala.

„Umirite se Marko, prosim, prosim Vas!“

„Nisem hud, le žal mi je orlov.“

„Dobri ste z menoj, Marko.“ je dejala Alma mehko. Prijel jo je za roko in ji jo poljubil, ona pa se je sklonila nad njegovo glavo in zlati kodri so se dotaknili njegovega zarjavelega lica, v očesu pa ji je zatrepetala solza.

Kot dve sencii sta stala v nastajajočem mraku, ko ju je zmotila glasna stopinja, ki je zazvenela v produ nad šotoroma.

Iz mraka se je izluščil Fred sam, mrk brez orliča, Marku je lice zažarelo.

*

Marko je bil molčec kot nebo pred nevihto. Alma je to opazila. Plaho je sedela kraj ognja, ki ga je Marko kuril. Fred je brezskrbno kadil cigareto. Po stenah šotoru so plahutale senice, prav kot misli v Markovi glavi.

Po večerji se je Fred zleknil po travi, Marko pa je tiho prevdarno dejal:

„Fred, čemu si streljal po orlu? In če mladiča kljub temu ne dobiš?“

„Moram ga dobiti, zastopiš, moram in če grem še stokrat v steno! Jutri grem spet. Greš z menoj? Zanko vzamem s seboj in najprej ustrelin orlico, nato vzamem mladiča iz gnezda!“

„Fred, moj dragi Fred, zakaj hočeš uničiti poslednji rod orla v mojih gorah? Radi ene same želje, radi tvoje trde glave naj žrtvujem ponos mojih domačih gor?“

„Povem ti, jutri ne grem s teboj, če mi pa ustreliš orlico, nisi več moj prijatelj. Saj greš lahko k morju in dobiš tam orla, več jih je tam in lahko dobiš mladiča. Alma mar ni tako, se mar vi ne strinjate s tem?“

„Ne maram plešca, mrhovinarja, ki je ob morju in po otokih. Hočem lepega mladiča, teh malih orlov. Greš jutri z menoj vsaj do jezera?“

„Pa Alma?“

„Lahko ostane tu, ali pa gre z nama, saj jo lahko spravimo do jezera.“

„Dejal sem ti, da ne grem niti jutri, niti sploh kdaj še s teboj po orle. Ljubim jih, preveč so mi prirastli k srcu. Veruj mi Fred, saj so oni moje edino veselje in ponos, kadar sem doma in lep mi je spomin nanje in na dom ob teh ponosnih pticah, kadar se spomnim v mestu nanje. Glej, kako bodo prazne te moje divne gore, ko se bom vrnil domov, pa bode stolp nad jezerom prazen in bo gnezdo v njem zapuščeno!“

Ogenj je pojmal in rastel, bil je zdaj iskrene svetel, zdaj krvavordeč, pojemaajoč, kot Markov glas ki je bil na kraju proseč in tih. Alma ga je tiho, a toplo pogledala, videla je ob teh besedah njegovo plemenito dušo, v strahu za naravo in domače gore se borečo.

„Marko ne bodi hud, jutri grem še enkrat po orliča, saj jutri greva z Almo v dolino. Še en poizkus tvegam, puško bom pa pustil pri vaju.“

Alma je molčala ves večer. Fred je živčno kadil cigareto za cigareto, Marko pa je nemo strmел pred se, kot bi se boril v mislih. Dolgo v noč je obstal ob ognju, Alma pa je videla, ko mu je voščila „Lahko noč!“ in mu pogledala v oči, da je imel blesteče, vlažne. Zasmilil se ji je in tiho mu je šepnila:

„Marko, saj oni ne bo dobil orliča in ne bo vam uničil vašega veselja in ponosa!“

„Ah Alma, to pravite, ker hočete, da bi šel jutri z njim, toda ne bom šel!“

„Marko, ne razumete me, mu je toplo dejala in se sklonila, ter šla v svoj šotor. Komaj da je ujela njegov tih, skoro šepetajoči odgovor:

„Alma, kako dobri ste!“

*

Pod polnoč so se zvezde skrile v rahlo kopreno oblakov, le zdaj, zdaj je še zamigljala med posameznimi oblaki drobna migljajoča lučca.

(Dalje prihodnjič.)